

Protocol Meldcode

Meldcode met afwegingskader

Inhoud

Verbeterde Meldcode met afwegingskader	5
De Meldcode	5
Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	5
Situaties van onveiligheid	5
Acute onveiligheid	5
Structurele onveiligheid	5
Disclosure	5
Afwegingsvragen	6
Overzicht wettelijk verplichte stappen	7
Omschrijving van de stappen	9
Stap 1: In kaart brengen van signalen	9
Stap 2: Collegiale consultatie	10
Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	11
Vijf afwegingsvragen	11
1	11
2	11
3	11
4	12
5	12
Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:	13
Wettelijke verplichtingen	14
Verantwoordelijkheid	14
Vertrouwelijke informatie	14
Documenteren	14
Instructie gebruik Kindcheck	15
Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis	15
Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim	17
Meldrecht	17
Verwijsindex risicojongeren	17
Participatie van kinderen	18
1. Termen	18
2. Informatie over het proces	18
3. Informatie over veilig opgroeien	18
4. Recht op eigen mening	18

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind	18
6. De mening van het kind in de besluitvorming.....	18
7. Route bij disclosure	19
8. Steun	19
9. Tips voor gesprek	19
Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker	20
Bijlage(n)	21

Inleiding

Dit protocol beschrijft de stappen die binnen onze organisatie gezet worden om op een juiste manier de meldcode te doorlopen. Het protocol is afgeleid van het landelijke Protocol 'kinder mishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang. Samen vormt het een geheel.

Vanaf 1 januari 2019 is de verbeterde meldcode met afwegingskader van kracht gegaan. Wij, als professionals, zijn verplicht om zorgen en vermoedens te melden bij Veilig thuis. Bovenal willen wij de juiste ondersteuning, zorg en begeleiding kunnen aanbieden bij ouders, verzorgers en andere betrokkenen, waarbij zorgvragen aanwezig zijn.

Alle beroepskrachten binnen 'T Skooltje hebben de training "werken met de meldcode" en de aanvullende training "het afwegingskader" gevolgd.

Op 'T Skooltje kinderopvang werken wij met een aandachtsfunctionaris. Estelle van der Ploeg heeft deze taak op zich genomen en heeft daarvoor een training bij de LVAK gevolgd en afgerond. Jaarlijks volgt hierop een bijscholing. Tevens is de organisatie aangesloten bij de LVAK.

De aandachtsfunctionaris heeft voornamelijk de taak om medewerkers, kinderen en ouders te begeleiden en ondersteunen bij verschillende zorgvragen. Hierbij werken wij nauw samen met Veilig thuis.

Transparantie, eerlijkheid en openheid staan bij ons op de eerste plaats en ook binnen de meldcode en de manier waarop wij willen handelen zal dit tot uiting komen.

De meldcode is niet per definitie een instrument om te melden bij Veilig Thuis. Binnen onze organisatie is het een handleiding om de juiste signalen en zorgvragen in kaart te kunnen brengen om hierdoor de juiste steun en begeleiding aan alle betrokkenen te kunnen bieden.

Dit protocol ligt momenteel ter beoordeling bij de LVAK; de landelijke vereniging aandachtsfunctionaris kinderopvang. Zodra het positief is beoordeeld, ontvangen wij een keurmerk.

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheden* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit

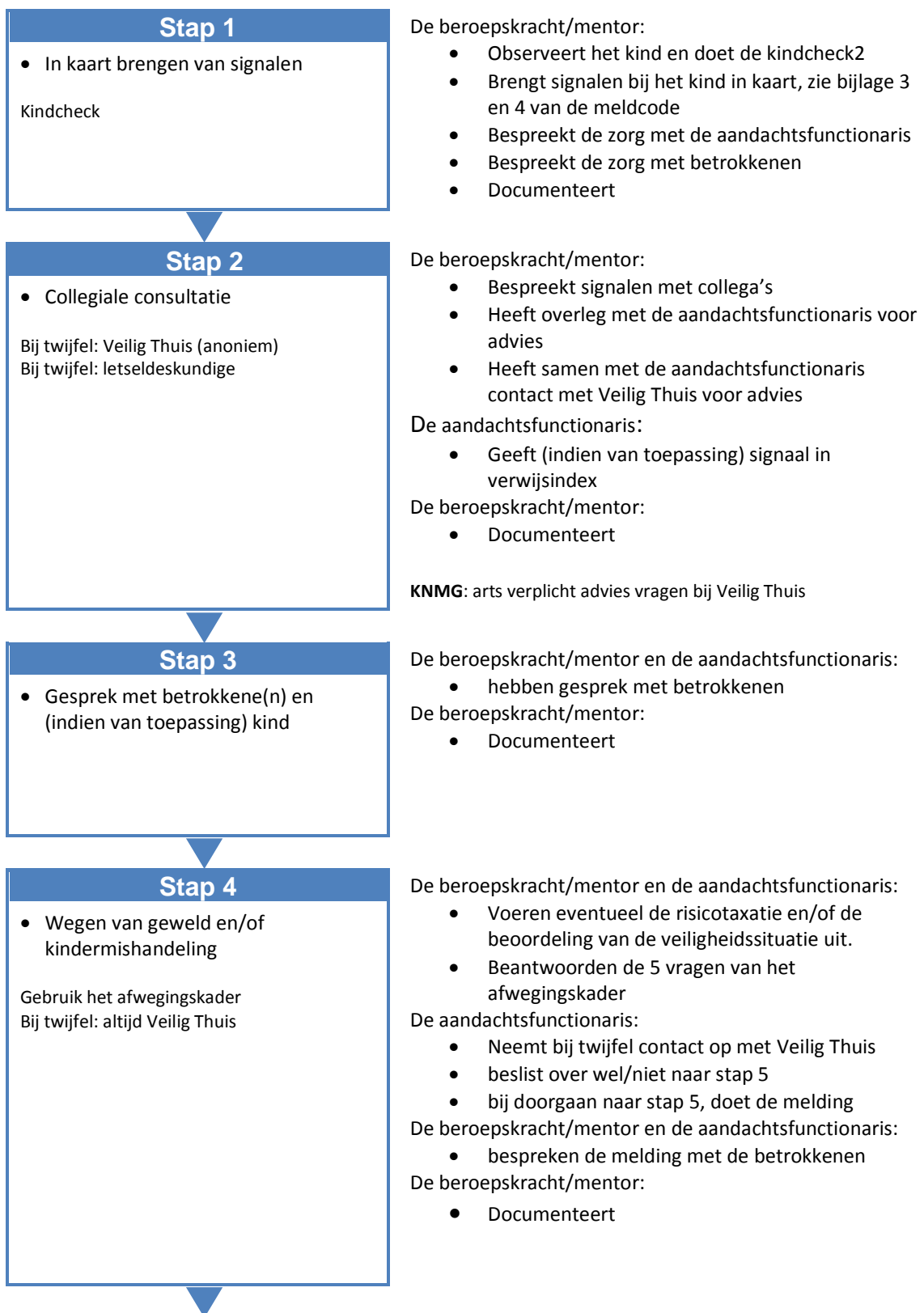
zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

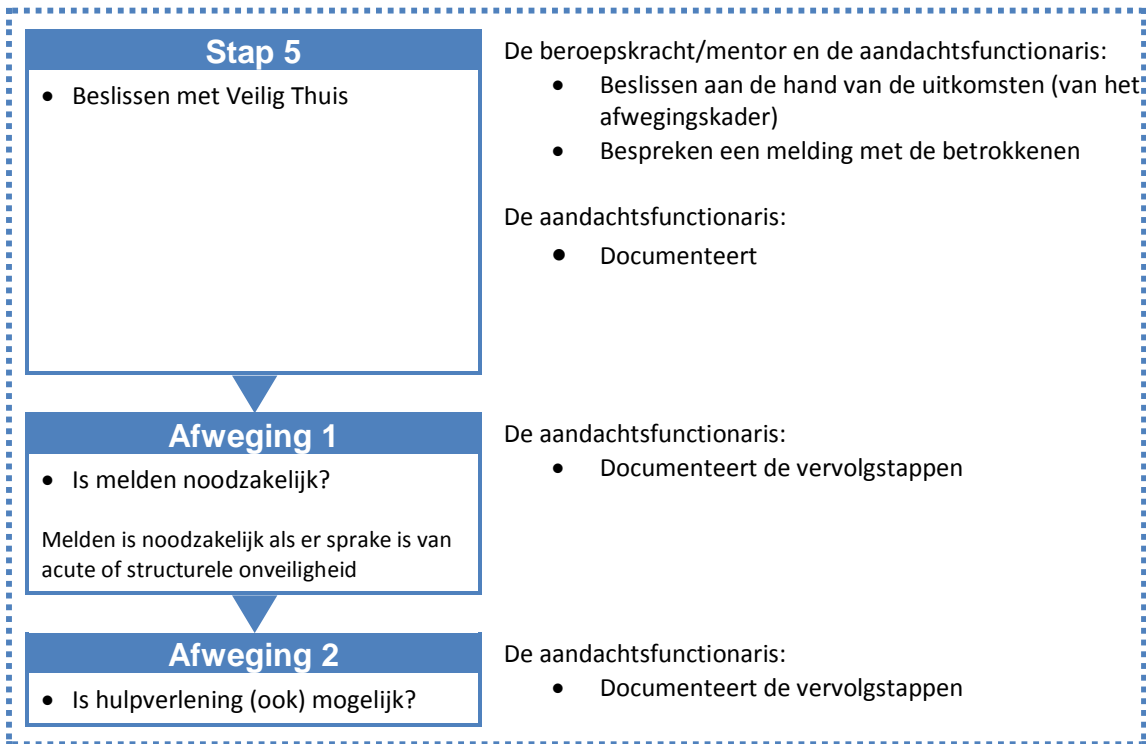
Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Ik

2De kindcheck is onderdeel van de meldcode, maar gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom niet beschikken over kindsignalen. **In de kinderopvang kunnen feitelijk op dagelijkse basis 'kindchecks' plaatsvinden.**

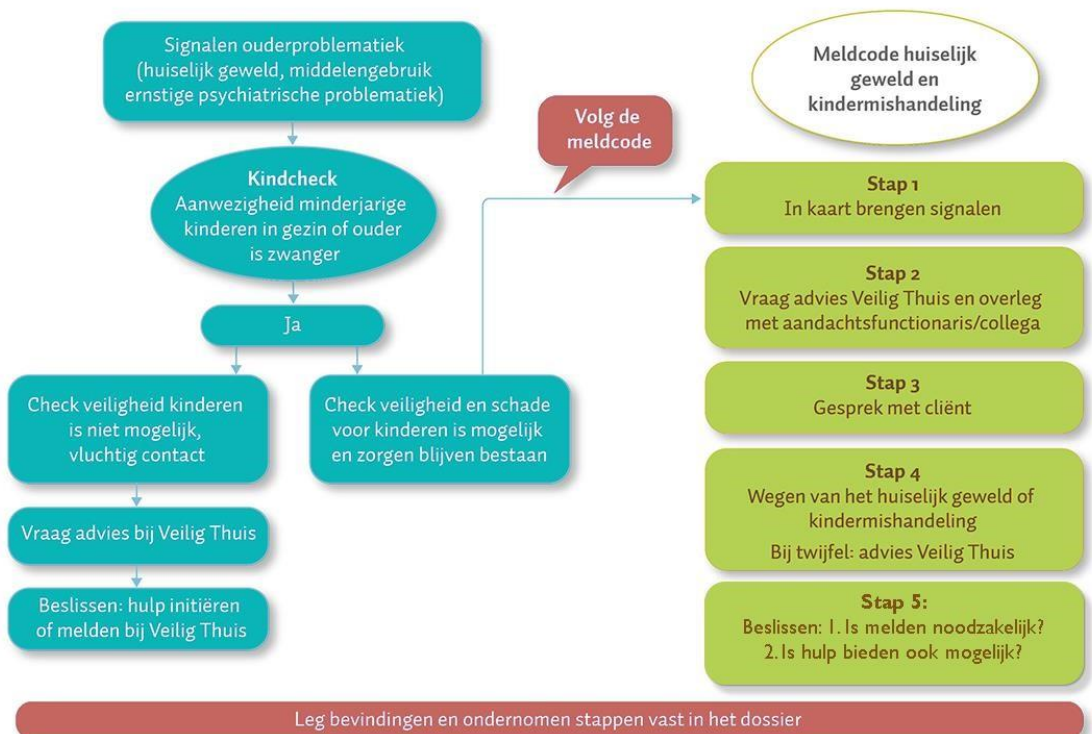
Omschrijving van de stappen

Beschrijf hier hoe de stappen in uw organisatie worden gezet.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- De beroepskracht/mentor brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast in het daarvoor betreffende **observatieformulier (bijlage 1)**. De beroepskracht/mentor legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Dit wordt vastgelegd in het **formulier intern overleg bij signalen kindermishandeling (bijlage 2)**.
- Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan tevens gebruik worden gemaakt van de **signalenlijsten (bijlage 3 en 4 van de meldcode)**.
- Bij de start van de meldcode wordt meteen de kindcheck gedaan door de beroepskracht/mentor. **Bijlage 5 (handleiding kindcheck)** legt uit hoe de kindcheck gedaan wordt. De kindcheck is onderdeel van de meldcode, maar gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom niet beschikken over kindsignalen. **In de kinderopvang kunnen feitelijk op dagelijkse basis 'kindchecks' plaatsvinden.**

Wanneer er vermoeden is dat de situatie van een volwassen cliënt mogelijk risico's oplevert voor kinderen waar hij zorg voor draagt, voeren wij de Kindcheck uit. We kunnen dit doen aan de hand van het onderstaande stappenplan.

- Het is gebruikelijk om in deze stap in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten. Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn

en of deze zorgen gegrond zijn. Gebruik ter voorbereiding van dit gesprek met de betrokkenen het formulier **Aandachtspunten voor een gesprek met VERZORGER (s) (bijlage 9)**

- De beroepskracht/mentor vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.
- Het is belangrijk dat alles goed wordt geregistreerd in de betreffende formulieren, zoals hierboven besproken. **In de eerste stap registreert de beroepskracht/mentor, maar betreft hierbij wel de aandachtsfunctionaris.**
- Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd in de betreffende formulieren. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Alles wat opgeschreven wordt, wordt in het kind dossier bewaard, dat in de gesloten kast op kantoor (met slot) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Alleen de aandachtsfunctionaris en beroepskrachten hebben de cijfercombinatie. De kast is ten alle tijden op slot.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, vragen wij **direct advies aan Veilig Thuis**. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet om de veiligheid van het kind zoveel mogelijk te waarborgen. In noodsituaties kan overigens ook contact worden gezocht met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie om hulp worden gevraagd.

Deskundigheid eerge relateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld. **Wij zullen altijd direct een deskundige raadplegen**, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigt plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties.

Neem in dergelijke gevallen direct contact op met Veilig thuis en/of de politie.

Stap 2: Collegiale consultatie

- De beroepskracht/mentor bespreekt de signalen met collega's en met de aandachtsfunctionaris. Bij twijfel vragen wij advies aan Veilig Thuis of een letseldeskundige. Dit is doorgaans een taak voor de aandachtsfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtsfunctionaris opgepakt).
- Wij zijn nog niet aangesloten bij een verwijzindex.
- Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd in de betreffende formulieren. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Alles wat opgeschreven wordt, wordt in het kind dossier bewaard, dat in de gesloten kast op kantoor (met slot) wordt bewaard. Dit vanwege de

privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

- Alleen de aandachtsfunctionaris en beroepskrachten hebben de cijfercombinatie. De kast is ten alle tijden op slot.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

- De beroepskracht/mentor gaat in deze stap **altijd samen** met de aandachtsfunctionaris in gesprek met de betrokkene(n)
- indien van toepassing gaat de aandachtsfunctionaris samen met de beroepskracht/mentor in gesprek met het kind. Er wordt altijd vooraf afgewogen of een deskundige in gesprek moet gaan met het kind, aangezien de beroepskracht/mentor en de aandachtsfunctionaris niet deze deskundigheid hebben.
- Alle gegevens dienen schriftelijk te worden vastgelegd in de betreffende formulieren. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Alles wat opgeschreven wordt, wordt in het kind dossier bewaard, dat in de gesloten kast op kantoor (met slot) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Alleen de aandachtsfunctionaris en beroepskrachten hebben de cijfercombinatie. De kast is ten alle tijden op slot.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- De beroepskracht/mentor weegt in samenwerking met de aandachtsfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling.
- De risicotaxatie wordt in deze stap samen met de beroepskracht/mentor en de aandachtsfunctionaris uitgevoerd.
- Aan de hand van de **LIRIK (bijlage 6)** wordt een risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uitgevoerd. **Dit is een leidraad, geen eenduidig antwoord of er een risico is.**
- Na deze stap worden door de aandachtsfunctionaris en beroepskracht/mentor samen **de afwegingsvragen (bijlage 7)** doorlopen. Hiervoor worden de volgende vijf vragen beantwoord;

Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
Meldnormen 2 en 3	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis.</p>

	<p>Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

- **'Bij twijfel', wordt er altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis door de aandachtsfunctionaris.**
- **Je weegt de signalen op basis van het afwegingskader. Je beantwoordt de twee vragen: is melden noodzakelijk? En vervolgens: is hulp bieden en/of organiseren voor de ouders en het kind/de kinderen ook mogelijk?**
- Het kan zijn dat de zorgen na het gesprek met ouders zijn verminderd of zijn weggenomen. Bijvoorbeeld omdat ouders aangeven dat zij zelf hulp hebben gezocht vanwege problemen in de opvoeding waar zij tegenaan lopen en het moeilijk vinden hiermee om te gaan. In zo'n geval kan besloten worden de meldcode te stoppen. Houd goed vinger aan de pols en biedt ondersteuning aan ouders door er te zijn voor de kinderen én met ouders mee te denken over de problemen in de opvoeding die zij tegenkomen. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden benaderd
- De aandachtsfunctionaris doet, indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, de melding bij Veilig Thuis.
- Indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, wordt het gesprek met de betrokkenen voorbereid en gevoerd door de aandachtsfunctionaris en de beroepskracht/mentor samen. De beroepskracht/mentor en aandachtsfunctionaris gaan samen het gesprek voorbereiden met behulp van het bijbehorende formulier, **zie bijlage 8**
 - ✓ Neem de tijd voor het gesprek, wees serieus en laat de ouder(s) merken dat u bezorgd bent over hun kind.
 - ✓ Vat uw zorgen zo concreet mogelijk samen voor de ouder(s). Vertel daarbij ook dat u denkt dat er sprake is van kindermishandeling (dit in tegenstelling tot eerdere gesprekken waarin u het woord kindermishandeling juist niet moet noemen).
 - ✓ Noem ook kort de gesprekken en stappen die er al geweest zijn.
 - ✓ Deel de ouder(s) mee dat u uw vermoeden gaat melden bij VT, vraag geen toestemming.
 - ✓ Leg duidelijk uit dat u merkt dat de ouder(s) niet dezelfde zorg of oplossing voorstaan als u. Of leg uit dat u het nodig vindt dat gespecialiseerde mensen de zorgwekkende situatie onderzoeken.
 - ✓ Vertel de ouder(s) dat het zowel uw verantwoordelijkheid als die van uw organisatie is om bij deze ernstige zorgen VT in te schakelen.
 - ✓ Omschrijf VT als een instelling waar iedereen, ook de ouder(s) zelf, terecht kan die zich zorgen maakt over kinderen en iedereen die denkt dat er misschien sprake is van kindermishandeling.
 - ✓ Vertel dat u het aan VT overlaat met de ouder(s) verder te praten over de zorgen.
 - ✓ Voer het gesprek samen met een collega.

✓ Vermeld dat er een registratie bij Veilig Thuis zal plaatsvinden.

- Alle gegevens dienen schriftelijk te worden vastgelegd in de betreffende formulieren. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Alles wat opgeschreven wordt, wordt in het kind dossier bewaard, dat in de gesloten kast op kantoor (met slot) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Alleen de aandachtsfunctionaris en beroepskrachten hebben de cijfercombinatie. De kast is ten alle tijden op slot.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

4. *Is melden noodzakelijk?*
5. *Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?*

De aandachtsfunctionaris neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.

Het afwegingskader

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat *beide* afwegingen *in deze volgorde* worden genomen. De Beroepskracht en aandachtsfunctionaris vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand van het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht en aandachtsfunctionaris of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

NB. Beroepskrachten in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van de kinderopvangorganisatie.

- Wij gaan er bij afweging 2 vanuit intern dat wij niet de juiste hulp kunnen bieden en daar altijd deskundigen voor nodig zullen hebben. Hulp bieden of organiseren doen wij dan altijd samen in overleg met Veilig Thuis.
- **De aandachtsfunctionaris is altijd eindverantwoordelijk voor de beslissing om wel of geen melding te doen.**
- **De aandachtsfunctionaris documenteert vanaf stap 5**

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

- In bijlage 11 is opgenomen wie welke verantwoordelijkheden heeft binnen 'T Skooltje Kinderopvang Helmond.
- **De aandachtsfunctionaris is altijd eindverantwoordelijk voor de beslissing om wel of geen melding te doen.**
- **De aandachtsfunctionaris documenteert vanaf stap 5**

Vertrouwelijke informatie

- Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen schriftelijk vastlegt.
- Wie hiervoor verantwoordelijk is, staat bij de stappen (stap 1 tot en met 5) beschreven.
- Dit geldt voor iedere stap bij het doorlopen van de meldcode.
- Alle vergaarde informatie, signalen, handelingen, gesprekken worden schriftelijk vastgelegd op de daarvoor bestemde formulieren.
- Tevens is het van belang dat er met de gegevens vertrouwelijk wordt omgegaan.
- ***Algemene zwijgplicht:*** Iedere beroepskracht heeft een beroepsgeheim. Dit geldt ook voor beroepskrachten in de kinderopvang. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over kinderen en ouders aan derden te verstrekken, tenzij daarvoor toestemming bestaat. Voor de kinderopvang geldt dat hiervoor dus toestemming van ouders noodzakelijk is. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Documenteren

Het kinddossier

In een kinddossier kunnen de volgende gegevens worden vastgelegd:

- datum, plaats, situatie en overige aanwezigen
- observaties van het kind
- signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden
- eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontkrachten
- contacten over de signalen
- gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is
- stappen die worden gezet
- wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor uitwisselen van gegevens
- besluiten die worden genomen
- vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- worden ook veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling.

- Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht
- vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd
- leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een beroepskracht die hierin geschoold is.

Documentatie en vertrouwelijkheid binnen de meldcode

- Het is belangrijk dat wij alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen schriftelijk vastleggen.
- Wie er documenteert staat vastgelegd in de stappen.
- Tevens is het van belang dat er met de gegevens vertrouwelijk wordt omgegaan.
- Alle gegevens worden op de betreffende formulieren beschreven, ondertekend en in het kinddossier opgenomen.
- Het kinddossier wordt bewaard in de gesloten kast met hangslot op kantoor.
- **Deze kast is altijd op slot!** De cijfercombinatie van dit slot is enkel bij de beroepskrachten bekend.
- Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend.
- Iedere beroepskracht heeft een beroepsgeheim. Dit geldt ook voor beroepskrachten in de kinderopvang. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, **geen informatie over kinderen en ouders aan derden te verstrekken**, tenzij daarvoor toestemming bestaat.

Instructie gebruik Kindcheck

- De kindcheck is onderdeel van de meldcode, maar gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom niet beschikken over kindsignalen. **In de kinderopvang kunnen feitelijk op dagelijkse basis 'kindchecks' plaatsvinden.**
- Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.
- De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de professional zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een professional meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voorkinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de professional zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Zijn er twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorlopen wij de stappen van de Meldcode. We leggen eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgen wij de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eerge relateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerge relateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionariseergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Bij vermoeden van eengerelateerd geweld wordt altijd direct de aandachtsfunctionaris op de hoogte gesteld. De aandachtsfunctionaris zal samen met de pedagogische beroepskracht melden bij Veilig thuis.

Bel in geval van directe nood altijd 112. De politie heeft experts op het gebied van eengerelateerd geweld.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Verwijsindex risicojongeren

Wij zijn aangesloten bij het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Het systeem Zorg voor Jeugd is een ondersteunend hulpmiddel dat effectief kan worden ingezet in de zorgketen. Het hulpmiddel ondersteunt de volgende processen:

- vroegsignalering.
Instellingen die aangesloten zijn op Zorg voor Jeugd kunnen signalen registreren op het moment dat er zorgen zijn over een jeugdige.
- samenwerking.
De samenwerking tussen de instellingen wordt beter ondersteund omdat instellingen in Zorg voor Jeugd zien wie allemaal betrokken zijn bij een jeugdige. Instellingen vinden elkaar sneller.
- zorgcoördinatie.
Het systeem beschikt over de functionaliteit om een instelling verantwoordelijk te maken voor de coördinatie van zorg in de keten. Voor alle betrokken instellingen is duidelijk wie eindverantwoordelijk is in de keten.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Omdat er binnen onze organisatie alleen kinderen tot 4 jaar worden opgevangen, hebben wij de keuze gemaakt om de participatie van kinderen uit te besteden aan deskundigen. Wij zijn onvoldoende gekwalificeerd om met kinderen in deze leeftijd in gesprek te gaan. Onze mening is dat wij het kind zo goed mogelijk begeleiden, verzorgen en opvangen, maar om specifiek de diepte in te gaan met gesprekken, laten wij over aan deskundigen.

Wij verwijzen in ons protocol wel naar Bijlage 12 - Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) zijn omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In dit protocol wordt gesproken over ouder en kind.

2. Informatie over het proces

Informatie over het proces wordt gegeven door een externe deskundige. Informatie die kan worden gegeven aan ouder en kind is:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De externe deskundige informeert het kind over wat veilig opgroeien is.

- Hoe en wie geeft de informatie aan kinderen over hun recht om veilig op te groeien?
- Wat is een normale omgang tussen ouder en kind?
- Hoe gaat u een kind *ontschuldigen*?

4. Recht op eigen mening

De externe deskundige informeert het kind over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De externe deskundige informeert bij het kind en luistert naar de visie van het kind.

Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De externe deskundige beslist hoe en wanneer de mening van het kind wordt gevraagd over de besluitvorming en hoe de mening van het kind meegenomen wordt in de besluitvorming

7. Route bij disclosure

De externe deskundige besluit, in het geval van disclosure, hoe en wie de route bespreekt met het kind
Bijvoorbeeld: direct contact met Veilig Thuis en samen vervolgstappen bepalen.

8. Steun

Na een overdracht en/of melding, wordt er steun geboden aan het kind. De externe deskundige bespreekt dit met het kind. De externe deskundige overlegt met de aandachtsfunctionaris en beroepskrachten hoe wij binnen de organisatie het kind zo goed mogelijk kunnen steunen en begeleiden. De aandachtsfunctionaris houdt hierover contact met Veilig Thuis en eventuele (andere) hulpverlening d.m.v. evaluatiegesprekken.

9. Tips voor gesprek

Wij verwijzen naar Bijlage 12 - Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor kwalitatieve gesprekstips.

Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Inleiding

Sinds juli 2013 geldt er een meldplicht in de kinderopvang wanneer er aanwijzingen bestaan van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een medewerker. Deze meldplicht houdt in dat de houder dit moet melden bij de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd. Medewerkers moeten bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een collega contact opnemen met hun werkgever. Vermoedt de medewerker dat de houder zich hier schuldig aan maakt, dan moet de medewerker aangifte doen bij de politie (zie 1.1.). Ouders kunnen met aanwijzingen van geweld tegen een kind ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Het is aan de houder (= het bevoegd gezag binnen de kinderopvangorganisatie) om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende (bijvoorbeeld een locatiemanager of directeur) dat namens hem/haar doet. Daar waar 'houder' in het stappenplan staat, kan daarom ook de gedelegeerde persoon worden gelezen.

1.1. Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie. Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte. De gegevens van de vertrouwensinspecteur staan op de sociale kaart.

1.2. Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Daarnaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie. De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van de kinderopvanginstelling. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder. Zodra de kinderopvangorganisatie door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

Het stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker hangt op de deur van de berging in de keuken! Het is tevens te vinden bij de bijlages onder bijlage 15.

Bijlage(n)

- Bijlage 1 - Observatieformulier “in kaart brengen van signalen”
- Bijlage 2 - Formulier intern overleg bij signalen kindermishandeling
- Bijlage 3. Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen
- Bijlage 4 - Sociale kaart van ‘T Skooltje kinderopvang
- Bijlage 5 – Stappenplan kindcheck
- Bijlage 6 – LIRIK en Uitleg LIRIK
- Bijlage 7 – Het afwegingskader
- Bijlage 8 - Ouder(s) informeren over een melding van (een vermoeden van) kindermishandeling bij Veilig Thuis
- Bijlage 9 - Aandachtspunten voor een gesprek met VERZORGER (s)
- Bijlage 9 - In gesprek met ouders en kinderen
- Bijlage 9 - In gesprek met kind en ouders: een 'lastig' gesprek?
- Bijlage 10 - Formulier voor het doen van een schriftelijke zorgmelding van (een vermoeden van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij Veilig Thuis door professionals
- Bijlage 11 - Verantwoordelijkheden binnen de organisatie met betrekking tot de meldcode
- Bijlage 12 - wijze van documenteren
- Bijlage 13 - Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Bijlage 14 - Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure
- Bijlage 15 - Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker